

DOSSIER DE CATALÀ

1r Batxillerat

ALUMNE:

CURS: 1r batxillerat ____

El present dossier fa un repàs dels aspectes **més importants** de 1r de batxillerats i cursos anterior per encetar un bon 2n de batxillerat i, si escau, fer un bon examen de recuperació al setembre. L'examen de recuperació seguirà el mateix esquema que l'últim examen del curs.

1. Text literari, periodístic o assaig.
 - 1.1. Comprensió lectora.
 - 1.2. Sinònims.
 - 1.3. Pronoms febles (indicar l'antecedent).
 - 1.4. Pregunta oberta sobre el text (vigilar l'ortografia).
2. Preguntes de gramàtica o sintaxi.
 - 2.1. Funció sintàctica
 - 2.2. Oració coordinada
 - 2.3. Oració subordinada
3. Fonètica (fer transcripció).
4. Verbs (passar un text d'un temps verbal a un altre)
5. Redacció

ORACIONS COORDINADES

Tipus	Valor	Nexes	Oració
Copulatives	Suma	i, ni	La Maria canta i la Clara estudia.
Adversatives	Oposició, contrast	però, o	Treballa però no se'n surt.
Disjuntives	Opció tria excloent	o, o bé	Anem a passejar o ens quedem a casa?
Distributives	Alternança no excloent	ara... ara; ni... ni; no solament... sinó	Ara riu, ara plora.

ORACIONS SUBSTANTIVES (AIXÒ, ALLÒ, PRONOM PERSONAL...)

	TIPUS	CARACTERÍSTICA	EXEMPLES
a)	COMPLETIVA	Nexe: conjunció 'que'	Que arribis tard és empipador. Va afirmar que havia tancat el pacte .
b)	INTERROGATIVA	Conjunció 'si'	Necessito saber si m'ajudaràs .
		Determinant interrogatiu	Pregunta-li quants bolígrafs té.
		Pronom interrogatiu	Va demanar-me qui viatjarà.
		Adv. interrogatiu	Vol saber (on anirem de caça). Explica'm (com faràs el deures de Nadal). Pregunta a casa (quan serà el festival).
c)	INFINITIU	Sense nexe i verb infinitiu	Li agradaria menjar marisc .
d)	DE RELATIU	Pronom relatiu (que, qui)	Els qui acabin la feina podran marxar.

FUNCIONS SINTÀCTIQUES ORACIONS SUBORDINADES (Nexe amb funció subratllat)

SUBJECTE

- Em molesta que no truquis.
- Et molesta si parlo?
- Sortir els caps de setmana alegra l'ànim.
- Els qui** pensen són més feliços.

COMPLEMENT DIRECTE

- Va afirmar que havia tancat el pacte.
- Digues-li quants nois han deixat l'escola.
- Desitjava fer les paus.
- Dona'm **el que** t'he demanat.

COMPLEMENT DE RÈGIM VERBAL

- Confia que tot rutlli bé.
- Es va negar a fer l'adaptació necessària.
- En Joan va reunir-se **amb qui** no devia.

ATRIBUT

- El problema sembla que no pot resoldre's.
- Els són **els qui** porten el material.

COMPLEMENT DEL NOM

- a) Tinc la impressió que demà vindran.
- c) Estic segur de canviar la metodologia.
- d) El dubte **del que** pugui passar és important.

COMPLEMENT DE L'ADJECTIU

- a) Estic segur que vindran.
- b) No està segur de quina metodologia seguir.
- c) Pensa a dir-li que arribarà tard.
- d) Està convençut **del que** ha de fer.

ORACIONS SUBORDINADES ADJECTIVES

→ Totes les oracions subordinades adjectives fan funció de COMPLEMENT DEL NOM.

1. **Especificatives:** La gent que es renta a la banyera fa una gran despesa d'aigua.
2. **Explicatives:** La gent, que es renta a la banyera, fa una gran despesa d'aigua.

Oració	F. del nexa	F. Oració
El noi que corre cada matí s'està preparant per a la marató	SUBJECTE	CN
El retrat que va pintar el meu amic és bo.	CD	CN
El concursant a qui vam lliurar el premi es va desmaiar.	CI	CN
L'assumpte de què parlem té conseqüències importants.	CRV	CN
He trobat aquell llibre la primera edició del qual és del 1990.	CN	CN
He recordat la morera on ens vam conèixer .	CC	CN
Encara penso en el dia que vaig tenir l'accident .	CC	CN

Cal remarcar que...

1. **QUE** mai va precedit per una preposició.
2. **QUI** i **QUÈ** sempre van precedits per una preposició.

ORACIONS SUBORDINADES ADVERBIALS

Les oracions subordinades adverbials es diferencien entre **pròpies** (poden substituir-se un adverbi) i **impròpies**.

TIPUS	NEXE	ORACIÓ
Lloc (aquí)	on , des d'on, d'on, dins on, allí on...	Marxo on ningú no em pugui localitzar . Onsevulla que tu vagis, et trobaré.
Temps (ara)	Quan , mentre, cada vegada que, abans que, després que, tan aviat com...	Cada cop que surto amb tu , tinc algun problema. Quan surts per fer el viatge cap a Ítaca has de pregar que el camí sigui llarg.
Mode (així)	Com , com si, tal com, segons que...	Planteja-t'ho com si fos una qüestió de vida o mort .
Causal	perquè, ja que , com que, per tal com, car, atès que, a causa que...	Ens trobem en aquesta situació perquè no hem sabut capgirar el destí . La Laura va arribar tard ja que no tenia ticket de tren.
Consecutiva	de manera que, per tant , així que...	No anirem de vacances, per tant seguirem treballant . No hi havia corrent elèctric, per tant vam encendre espelmes.
Concessiva	Encara que , tot i que, malgrat que, baldament, mal que, si bé...	Tot i que plovia no van suspendre les activitats previstes.
Final	Perquè, per tal que , a fi de, a fi que, per, per tal de...	Van fer suspensió de pagaments a fi d'evitar més pèrdues .
Condicional	si , posat que, mentre, mentre que, en cas que, tret que...	Si coneguessis la història d'aquella parella , canviaries d'opinió.
Comparativa	tant/tan...com, igual que; més... que, millor... que; com més... menys, etc.	Vol tantes peres com pomes ; la teva salut és millor que la meva.

1. Indica en cada cas el tipus d'oració coordinada i marca els nexes coordinants:

- A. Tinc ganes de sortir i anar al cinema.
- B. Treballo moltíssim, però estic satisfet amb els resultats.
- C. Vull estudiar o treballar, depenent de les oportunitats.
- D. La Maria balla i canta.
- E. Ells són rics, però no són feliços.
- F. O beus cervesa o beguda no tindràs.
- G. Tant estudies com treballes.
- H. Vull anar al gimnàs o fer una caminada.
- I. Trieix si vols llegir un llibre o veure una pel·lícula.
- J. Ni estudia ni treballa, no sé com s'en surt.
- K. No solament és intel·ligent sinó també esforçat.
- L. Vols menjar pasta o bé sopa?
- M. Voldria sortir, però tinc molta feina.
- N. Tinc ganes de riure i plorar al mateix temps.
- O. O compres el producte o deixaré de fabricar-lo.

1. FUNCIO SINTACTICA

ACTIVITAT 1: Indica la funció sintàctica dels sintagmes subratllats en les següents oracions.

- a) L'Amanda va regalar una rosa a la seva amiga.
- b) El gos del veí està jugant al parc.
- c) L'Anna va cantar una cançó amb una veu angelical.
- d) El meu amic es va trencar la cama en l'accident.
- e) La professora va explicar la lliçó als alumnes.
- f) El meu germà va escriure una carta d'amor a la seva parella.
- g) Els nens van passar el cap de setmana a la platja.
- h) La pel·lícula va ser dirigida pel famós director.
- i) La Teresa és la millor estudiant de la classe.
- j) Els turistes van visitar la Sagrada Família durant les seves vacances.

ACTIVITAT 2: Subratlla les funcions sintàctiques que es demana en cada cas:

- a) El gat va caçar un ratolí al jardí. (CD/SUBJ)
- b) L'Esther és la presidenta de l'associació. (ATR/CN)
- c) L'Ana va donar una carta al carter. (CD/CI)
- d) El meu pare va regalar un llibre a la meva mare. (CD)
- e) L'equip de futbol va jugar a futbol amb molta intensitat. (CRV/CCM)
- f) La neu va cobrir els arbres de blanc. (CD/SUBJ)
- g) La Susana va córrer amb ràbia fins a l'arribada. (CCM/CCLL)
- h) Els treballadors van protestar contra les condicions laborals. (CRV)
- i) La mestra va explicar la lliçó amb paciència. (CCM)
- j) Els estudiants van estudiar per a l'examen tota la tarda. (CCF/CCT)
- k) Els nens van jugar al parc durant les vacances. (SUBJ/CCLL)
- l) Els actors van representar una obra de teatre a l'auditori. (CD)

- m) La Maria va fer una pintura amb tècnica acrílica. (CD/CCM)
- n) Els bombers van apagar l'incendi amb rapidesa. (CD/CCM)
- o) El meu germà va treballar com a voluntari a un centre social. (CCM)
- p) El professor va ensenyar la teoria als alumnes. (CI)
- q) La Sara va anar a la botiga a comprar pa. (CCLL/CD)
- r) Els amics van celebrar el meu aniversari amb una festa sorpresa. (CD)
- s) Els policies van arrestar l'assaltant a l'estació de tren. (CD/CN)
- t) La meva tieta va preparar una paella deliciosa per dinar. (CD)

2. ORACIONS SUBORDINADES SUBSTANTIVES

RECORDA: Les oracions subordinades substantives es poden detectar substituint l'oració per un pronom (això, ell, ells...)

2.1 ORACIONS SUBORDINADES SUBSTANTIVES COMPLETIVES (Sempre s'introdueixen per una conjunció que NO fa funció sintàctica).

1. Indica la funció sintàctica de les següents oracions subordinades substantives.
 - a) Penso que vindrà demà.
 - b) Estic segur que guanyarem.
 - c) Hem sortit abans que plugués.
 - d) Tinc el dubte que sigui veritat.
 - e) Estem a l'espera que arribin.
 - f) Espero que arribis aviat.
 - g) Desitjo que tinguis molta sort.
 - h) Em demanen que assisteixi a la reunió.
 - i) És important que estudiïis per a l'examen.
 - j) No sabem si vindran demà.

2.2 ORACIÓ SUBORDINADA SUBSTANTIVA INTERROGATIVA

RECORDA: Poden introduir-se per una conjunció, un determinant interrogatiu, un pronom interrogatiu o un adverbi interrogatiu. Si és un pronom o un adverbi, aleshores, Sí que fa una funció sintàctica).

Exemple: La Marta no sap (on viu)

Funció oracional: CD

Funció del nexa: CCLL

- a) No sé què faran demà.
- b) Vull saber quan arribaràs.
- c) Em pregunto què va passar ahir.
- d) No entenc què vol dir aquesta paraula.
- e) M'agradaria saber on va viure.
- f) No sé quina decisió prendre.
- g) Vull saber qui ha guanyat l'elecció.
- h) Em pregunto com ho va aconseguir.
- i) No entenc per què ho va fer.
- j) Vull saber quants anys té.
- k) Desconec què estàs pensant.
- l) No sé quin és el teu lloc preferit.
- m) Em pregunto per què va canviar d'opinió.
- n) Vull saber qui va escriure aquesta carta.
- o) No entenc com va passar això.

2.3 ORACIÓ SUBORDINADA SUBSTANTIVA D'INFINITIU

RECORDA: Les oracions subordinades substantives d'infinitiu es caracteritzen per tenir el verb en la forma no personal d'infinitiu: cantar, mirar, veure, córrer, patir...

M'agrada molt menjar marisc (Tipus d'oració: Oració subordinada substantiva d'infinitiu, Funció oracional: subjecte)

- A) És important estudiar.
- B) Em va agradar veure't ballar a l'espectacle.
- C) La seva decisió de marxar va sorprendre a tots.
- D) No em puc permetre comprar aquest cotxe nou.
- E) És un plaer ajudar els altres en moments difícils.
- F) La meva intenció és aprendre un nou idioma.
- G) Va prendre la decisió de canviar de treball.
- H) No em veig capaç de superar aquest repte.
- I) L'objectiu és millorar les habilitats de comunicació.
- J) És important mantenir-se actiu per a una vida saludable.
- K) Els nens van prometre fer els deures abans de jugar.
- L) Vaig aprendre a tocar el piano per divertir-me.
- M) Em vaig proposar perdre pes i estar en forma.
- N) L'objectiu final és aconseguir la felicitat.
- O) És aconsellable llegir molts llibres.

2.4 ORACIÓ SUBORDINADA SUBSTANTIVA DE RELATIU

Recomanació: Abans de treballar les oracions subordinades substantives de relatiu, es recomana treballar l'oració subordinada adjectiva i fer aquelles activitats.

Recorda: Les oracions subordinades substantives de relatiu estan introduïdes sempre per un pronom relatiu. Són molt similars a les adjectives, la principal diferència és que l'**antecedent** desapareix en aquestes oracions. Mireu l'exemple:

1. Els alumnes (**que** van estudiar) van aprovar l'examen (aquesta és adjectiva)
2. (**Els qui** van estudiar) van aprovar l'examen (aquesta sí es substantiva de relatiu).

- a) El que més desitjo és la pau mundial.
- b) No sé el que passarà en el futur.
- c) Vull entendre el que dius.
- d) Em pregunto el que ha motivat aquest canvi.
- e) El que busco és la felicitat.
- f) Ajudarem a qui ens ho demani.
- g) Busca els qui hem vist abans.
- h) Han concedit l'ajuda als qui l'han sol·licitada.
- i) Cal pensar sempre en els qui passen fam.
- j) No ens conformem mai amb el que tenim.
- k) No vull parlar amb qui no respecta l'interlocutor.

3. ORACIÓ SUBORDINADA ADJECTIVA

L'oració subordinada adjectiva sempre fa la mateixa funció oracional (CN) i l'única cosa que varia és la funció sintàctica del nexa. Sempre tenen un antecedent implícit.

Exemple: La noia (que vam veure) té casa a la Cerdanya.

- **Tipus oració:** Oració subordinada adjectiva especificativa.
- **Funció oracional:** CN
- **Funció del pronom:** CD

- a) La persona que m'ajuda és molt amable.
- b) El lloc on vivim és molt tranquil.
- c) Els llibres que estan a la taula són teus.
- d) L'objecte que busco és un telèfon.
- e) La ciutat on vaig néixer és Barcelona.
- f) Els amics que em van acompanyar són els millors.
- g) El gos que està jugant al parc és molt juganer.
- h) El plat que vaig menjar estava deliciós.
- i) El camí per on anem és el més ràpid.
- j) Els colors que triem són molt importants.
- k) Llibres que estan a la prestatgeria són interessants.
- l) La casa on vaig néixer és al centre de la ciutat.
- m) El llapis que està trencat necessita ser afilat.
- n) L'alumne que estudia molt obté bones notes.
- o) La cua que es forma a la botiga és llarga.
- p) La persona a qui vaig conèixer és molt amable.
- q) El poble on vaig passar les vacances és preciós.
- r) Els gossos que estan jugant al parc són molt enèrgics.
- s) La pel·lícula que vaig veure ahir era molt emocionant.
- t) El carrer per on caminem és molt tranquil.
- u) La noia amb qui vaig sortir és molt divertida.
- v) El partit de futbol que van guanyar va ser molt emocionant.
- w) La persona que em va ajudar era molt generosa.
- x) La taula on treballo està desordenada.
- y) L'habitació on dormo és molt acollidora.
- z) La xarxa social a què estic connectat és molt popular.

4. ORACIÓ SUBORDINADA ADVERBIAL

- a) Tot i que plou, sortirem de passeig.
- b) Si estudies, aprovaràs l'examen.
- c) Com vaig arribar tard, no vaig poder saludar-te.
- d) Quan arribis a casa, truca'm.
- e) Després que mengem, anirem al cinema.
- f) On vas, hi vaig jo.
- g) Com si no en sabés prou, sempre demana consell.
- h) En cas que necessitis ajuda, em pots trucar.
- i) Mentre esperàvem l'autobús, vam començar a parlar.
- j) Malgrat el fred, va sortir a córrer.
- k) Fins que no ho entenguis, no avançarem.
- l) Segons diuen, aviat arribarà la primavera.
- m) Sense que ho notessis, vaig canviar el teu lloc de treball.
- n) Com si res passés, segueix amb la teva vida.
- o) Sense adonar-me'n, ja havia arribat a casa.
- p) Conforme avança el temps, tot canvia.
- q) A mesura que creixes, més responsabilitats tens.
- r) Quan siguis gran, ho entendràs.
- s) Amb tota sinceritat, no puc acceptar la teva proposta.
- t) Fins ara, mai havia estat en aquest lloc.

4. ORTOGRAFÍA

1. Completa cadascun dels mots amb “a” o “e”:

a) desc__rat	e) intempèri__	i) d__finició	m) prems_____
b) impossibl__	f) esperanç__	j) pap__llona	n) __stendre
c) t__mible	g) tr__ncaré	k) dissabt__	o) m__tgressa
d) esm__	h) __strany	l) escolt__	p) compr__nsiva

1.1 Feu la transcripció fonètica de la 3ª columna.

2. Omple els buits amb “o” o “u”:

a) des__rdenar	e) p__lseguera	i) m__ntanyós	m) m__cador
b) c__nnexió	f) s__mniador	j) estraf__lari	n) pert__rbador
c) c__munitari	g) f__steria	k) imp__rtant	o) des__cupat
d) ign__miniós	h) disc__ssió	l) c__dificació	p) p__ruc

2.1 Busqueu les 8 esses sordes [s] de l’activitat anterior i encercleu-les.

3. Escriu les paraules següents en plural:

a) casa	g) piga	m) monja
b) peça	h) roca	n) setge
c) politja	i) groga	o) puça
d) plaça	j) espècie	p) església

4. Indica si les paraules següents contenen o no diftong. En cas que sigui que sí, especifica de quin tipus:

a) espai	e) eina	i) qüestió
b) iode	f) canviar	j) cuinar
c) esguerrar	g) despietat	k) noies
d) Paula	h) mouen	l) déu

4.1. Feu la transcripció fonètica de la segona columna.

5. Accentua correctament aquestes oracions:

- a) En la nostra relació la línia recta esdevé sinònim de reconèixer un compromís que evitem contra tot pronòstic.
- b) A París va decidir que havia de posar fi a aquella frivolitat tan pronunciada i adopta un aire modest.
- c) Els assajos realitzats fins aleshores no feien previsible el canvi de substància física del compost amb el qual treballàvem.
- d) Després d'haver passat per aquella experiència tan perillosa, va decidir tornar a casa i assumir les seves obligacions com a pare.
- e) El discurs no li va produir cap bona impressió, el món no estava preparat per una furia desbordada com aquella.

Morfologia

1. Digues si cadascuna de les formes destacades en negreta és un determinant o un pronom:

- a) **Aquell** home s'aixeca cada dia molt d'hora, aquest sempre s'aixeca tard.
- b) No necessito tants papers. Ja **en** tinc bastants.
- c) Els teus germans són més grans, **els** meus són més petits.
- d) **El** noi del tercer pis es diu Pere, **el** del segon es diu Joan.
- e) Tothom té un programa. En tots **els** programes hi ha una presentació.

2. Digues la funció sintàctica del pronom i subratlla l'element que substitueix cadascun dels pronoms destacats:

- a) Quan vaig arribar a casa, la meva mare encara no **hi** era.
- b) Vull fer un regal a la Teresa. **Li** compraré unes arracades.
- c) L'Otger porta una caçadora nova. **La** vaig veure a l'aparador de la botiga que acaben d'obrir a la plaça.
- d) D'acudits, **en** sap moltíssims, la Sònia.
- e) L'Aina llegeix un llibre apassionadament. **El** troba molt interessant.

3. Completa els buits amb el pronom feble corresponent:

- a) No sé on he deixat la meva bossa; si ___ veus, digues-m'ho.
- b) L'Anna estudia de valent per a l'examen de demà, sempre ___ fa el dia abans.
- c) No vaig pensar a apuntar-me el nou lloc de reunió i ara no ___ recordo.
- d) Indica-li les opcions que té, ___ vol saber detalladament.
- e) Llegia els còmics assegut al sofà, ___ devorava amb passió.

f) Recordo els estius a la platja de Cambrils;___recordes, tu.

4. Indica el complement indirecte i substitueix-lo pel pronom adequat:

a) Cada dia compren moltes laminadures al quiosquer.

b) Va entregar el ram de flors a la Cèlia.

c) Truquen als teus pares per telèfon.

d) Preparen una festa sorpresa al Manel.

e) La Marta reclama una millora de sou al seu cap.

f) El pacient agraeix l'atenció rebuda a la seva metgessa.

g) El detectiu ha assegurat resoldre el cas als pares de la noia desapareguda.

h) Ha transmès l'encàrrec al director.

FONÈTICA

1. Transcriu les següents paraules:

Pare		Cap	
Finestra		Massa	
Vestit		Caçar	
Dolça		Peix	
Pati		Baf	
Menjar		NIF	
Gossa		Compte	
Gerra		Futbol	
Cirera		Xec	
Rossa		Rosa	
Monja		Esmorzar	

1.2 Transcriu les següents paraules

Temps		Bruixa	
Bolígraf		Xàfec	
Cabdill		Xocolata	
Tub		Germanes	
Arqueòleg		Passar	
Atzavara		Peces	
Nàufrag		Passos	
llarg		cacera	

3. Transcriu els següents mots prenent atenció al fenomen d'assimilació nasal.

canvi	un pi	panxa	un xip	sang
un cop	infermera	nyora	influir	cinc
un joc	antena	faringe	incrèdul	encara
engany	enfilat	fanfarró	incògnit	dent
enfora	anglès	injectar	amfibi	fang
antic	angina	infern	enginy	íntim

4. Transcriu els següents mots tenint en compte els canvis per contacte:

Ratlles	Sant Antoni	Nedar
Suggerir	Cent anys	Atlàntic
Futbol	Els jocs	Groc i verd
Hipnosi	Aquest any	Amics íntims
Gos astut	Arbre	tècnic
Amb avió	Cantar	Anís amarg

Pors terribles	Peix al vapor	Regateig inútil
Passeig assolellat	Ones enormes	Ocells arraulits
Compte	NIF amb errors	Pont
Sóc professor	Gelat	Tanmateix
Menys habilitat	Incòmodes	Més ambició
Despatxar	Uns mentiders	Esquitx

5. Feu la transcripció fonètica de les següents paraules:

Trobadors	Joglars	Edat mitjana	Occità
Fidelitat	Vassallatge	La burgesia	Els monestirs
Renaixement	Teocentrisme	Cavalleries	Noblesa
Clerecia	Quinze	Poca violència	Amada

Organització social i religiosa	Finalitat didàctica i moralitzadora
Actuaven amb fidelitat	Altres autoritats eclesiàstiques

EXPRESSIÓ ESCRITA

(Heu de triar dues d'aquestes tres propostes)

- 1. Redacteu en 100-150 paraules un text argumentatiu en què defenseu la necessitat de tenir cura del mobiliari escolar.**
- 2. Redacteu en 100-150 paraules un text literari de misteri. Ha d'estar redactat en tercera persona, no ha de tenir diàleg i tot ha de succeir en una casa abandonada.**
- 3. Redacteu en 100-150 paraules un assaig sobre l'actualitat o no de la paraula AMOR**